

دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه

حوزه معاونت پژوهشی

دانشکده :

دستورالعمل نحوه نگارش پایان نامه دوره کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی

باسمه تعالی

تحقیق، دانشی است که مستلزم شناخت اصول، قواعد و روشهاست؛ پژوهشگر با فراگرفتن و قبول کردن آن اصول، علاوه بر اعتبار بخشیدن به دستاوردهای تحقیقاتی خویش و دستیابی به نتایج جدید و مفید در سایه جستجو و کاوش مستمر و بی‌وقفه، چه بسا به ترمیم خطاهای پیشین خود یا دیگران نیز توفیق یابد. در نظامهای آموزشی و پژوهشی دانشجویان و فارغ التحصیلان دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری به عنوان پژوهشگر شناخته می‌شوند. این دوره‌ها در نظام واحدی آموزش عالی در ایران پس از گذراندن تعدادی واحد درسی با تدوین رساله یا پایان‌نامه تحصیلی تمام می‌شود و احتمالاً همین پایان‌نامه تحصیلی است که ملاکی برای قرار دادن فارغ التحصیلان در زمره محققان کشور محسوب می‌شود. بنابراین، هدف اساسی تهیه این دستورالعمل، دستیابی به الگویی جامع و استاندارد نمودن چارچوب تدوین پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری است.

معاونت پژوهشی دانشگاه ضمن آرزوی موفقیت برای تمامی دانشجویان، آئین نامه نحوه نگارش پایان نامه‌های دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری را به شرح زیر تقدیم می‌دارد. رعایت این آیین نامه از اول مهرماه ۱۳۸۹ الزامی بوده و صدور مجوز دفاع منوط به رعایت کامل آن خواهد بود.

نوع کاغذ ونحوه چاپ:

اندازه کلیه صفحات پایان نامه باید در مقطع کاغذ A4 (21 cm × 29/5) بوده و مطالب آن با نرم افزار Word 2003 به صورت تک رویه تایپ و چاپ گردند.

مشخصات روی و پشت جلد پایان نامه ها :

- جلد پایان نامه برای دانشجویان کارشناسی ارشد به رنگ " سرمه ای " ، دانشجویان دکترای حرفه ای " سرمه ای " و برای دانشجویان دکترای تخصصی به رنگ " مشکی " از نوع گالینگور می باشد .
- رعایت مندرجات روی و پشت جلد پایان نامه (پیوست الف و ب) الزامی بوده و به شکل زرکوب چاپ شوند.
- عطف نویسی به صورت زرکوب شامل عنوان، نام و نام خانوادگی و سال دفاع از پایان نامه الزامی است .

شرح روی جلد پایان نامه

۱. آرم دانشگاه آزاد اسلامی (ترجیحاً در ابعاد ۲/۵ سانتی متر × ۳ سانتی متر)
۲. عبارت « دانشگاه آزاد اسلامی » با فونت ب - زر ۱۸ سیاه
۳. عبارت « واحد ارومیه » با فونت ب - زر ۱۸ سیاه
۴. نام دانشکده و نام گروه آموزشی با فونت ب - زر ۱۶ سیاه
۵. عبارت « پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد » با فونت ب - زر ۱۶ سیاه
- برای پایان نامه های دکترای حرفه ای عبارت «پایان نامه برای دریافت درجه دکترای حرفه ای » با فونت ب - زر ۱۶ سیاه
۶. کلمه «رشته» و «گرایش» (نام گرایش تحصیلی) با فونت ب - زر ۱۶ سیاه
۷. کلمه « عنوان » با فونت ب - نازنین ۱۸ سیاه
۸. عنوان پایان نامه با فونت ب - تیترا ۱۸ سیاه
۹. عبارت « استاد راهنما » با فونت ب - نازنین ۱۸ سیاه
۱۰. نام استاد راهنما با فونت ب - زر ۱۸ سیاه
۱۱. عبارت « استاد یا استادان مشاور » با فونت ب - نازنین ۱۸ سیاه
۱۲. نام استاد یا استادان مشاور با فونت ب - زر ۱۸ سیاه
۱۳. کلمه « نگارش » با فونت ب - نازنین ۱۸ سیاه
۱۴. نام نگارنده با فونت ب - زر ۱۸ سیاه
۱۵. تاریخ دفاع پایان نامه بر حسب فصل مربوط با فونت ب - زر ۱۴ سیاه

پایان نامه به ترتیب شامل بخش های زیر است :

- بسم الله الرحمن الرحيم
- طرح روی جلد (فارسی و مطابق دستورالعمل الف)
- چکیده فارسی (حداکثر ۲۵۰ کلمه ترجیحاً در یک صفحه همراه واژگان کلیدی [حداکثر ده واژه مرتبط با عنوان])
- تقدیم
- سپاسگزاری
- فهرست مطالب
- فهرست جدول ها
- فهرست نمودار ها
- فهرست نقشه ها
- متن اصلی پایان نامه شامل:

فصل اول (کلیات : شامل مقدمه، بیان مسئله، ضرورت و اهمیت موضوع، اهداف کلی و جزئی، سئوالات، فرضیه ها ، تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیرها .

فصل دوم (پیشینه پژوهش : شامل مقدمه، مبانی نظری متغیرها، تحقیقات داخلی و خارجی انجام یافته در ارتباط با موضوع، جمع بندی از مبانی نظری و عملی برای ساختن پشتوانه معتبر تحقیق.

فصل سوم (روش شناسی : شامل مقدمه، جامعه آماری، نمونه آماری (حجم نمونه، روش نمونه گیری)، ابزارهای گردآوری داده ها (بیان روایی و پایایی)، چگونگی جمع آوری داده ها (روش اجرای کار)، شیوه های تجزیه و تحلیل داده ها، روش تحقیق.

فصل چهارم (تجزیه و تحلیل داده ها : شامل مقدمه، توصیف متغیرها و عوامل مرتبط باتحقیق، آزمون فرضیه ها و سئوالات، تحلیل های جانبی (در صورت امکان).

فصل پنجم (بحث و نتیجه گیری : شامل مقدمه، یافته ها، بحث در مورد یافته ها، نتیجه گیری کلی، محدودیتها، پیشنهادها (پیشنهادهای پژوهشی و کاربردی)، منابع (تنظیم طبق دستورالعمل)، چکیده انگلیسی.

- پیوست ها (ضمائم)
- صورتجلسه تایپ شده دفاع از پایان نامه (دارای نمره و امضاء افراد ذیربط)
- طرح پشت جلد انگلیسی (مطابق فارسی روی جلد با توجه به پیوست ب)

نکات کلی در مورد نحوه نگارش پایان نامه:

- صفحات پایان نامه بصورت ساده و بدون استفاده از کادر و یا سرصفحه تایپ شوند .
- متن پایان نامه طوری تنظیم شود که از سمت راست کاغذ ۳cm، از سمت چپ ۲cm، از بالای صفحه ۳cm و از پایین صفحه ۲/۵cm فاصله داشته باشد.
- فاصله سطرها در سراسر پایان نامه برابر ۱/۵ cm بوده ولی در چکیده برابر ۱ cm در نظر گرفته شود.
- صفحه اول هر فصل باید از خط پنجم شروع شده و سطر اول هر پاراگراف در صفحات پایان نامه باید شامل ۱cm تورفتگی به سمت داخل باشد.
- شماره گذاری صفحات پایان نامه در پایین و وسط صفحه بوده و فاصله شماره صفحه تا پایین صفحه ۱/۵cm باشد.
- در صورتیکه متن پایان نامه به زبان انگلیسی می باشد فاصله هر سطر از سمت چپ کاغذ ۳cm و از سمت راست ۲cm لحاظ شود.
- فونت هایی که در تهیه پایان نامه مورد استفاده قرار می گیرند به صورت زیر است:

نام و سبک فونت برای نوشتار فارسی	نام و سبک فونت برای نوشتار انگلیسی	
ب - تیترا ۱۴	Times New Roman 14 Bold	سرفصل ها
ب - زر ۱۶ سیاه	Times New Roman 12 Bold	عناوین اصلی
ب - زر ۱۴ سیاه	Times New Roman 12 Italic	عناوین فرعی
ب - نازنین یا ب - لوتوس ۱۴	Times New Roman 12	متن اصلی

- عناوین هر فصل در صفحات جداگانه آورده شود.
- در نگارش پایان نامه حتی الامکان از به کار بردن لغات لاتین خودداری نموده و معادل فارسی آنها استفاده شود. در صورت نیاز در پاورقی همان صفحه با ذکر شماره، لغات لاتین آورده شوند.
- در صورتی که یک عبارت یا واژه نیاز به توضیح خاصی داشته باشد، توضیح را می توان به صورت پاورقی در همان صفحه ارائه نمود. در این صورت عبارت یا واژه توسط شماره ای به صورت کوچک در بالا و سمت چپ آن تایپ می شود و در پاورقی، توضیح مربوط به آن شماره ارائه می شود.
- در صورت نیاز به درج پاورقی، همه موارد فارسی به صورت راست چین با قلم نازنین با سایز ۱۱ و موارد انگلیسی به صورت چپ چین با قلم Times New Roman با سایز ۱۰ نوشته شوند.
- هر جدول باید دارای شماره و عنوان (توضیح) باشد که به صورت وسط چین در روی آن با قلم نازنین ۱۱ سیاه (BOLD) نوشته می شود. همه اعداد جدول باید به صورت فارسی و وسط چین با قلم نازنین ۱۲ تایپ گردند.
- در جدول، خطوط افقی و عمودی (به جز سرستون و انتها) حذف شود؛ مانند جدول زیر:

جدول ۲-۳: میزان تولید محصول در دو سال گذشته

سال	تولید (تن)
۲۰۰۸	۱۰۰۰۰
۲۰۰۷	۲۰۰۰۰

- هر شکل باید دارای شماره و عنوان (توضیح) باشد که به صورت وسط چین در زیر آن با قلم نازنین ۱۱ سیاه نوشته می شود.
- در حد امکان از صفحات بزرگ در پایان نامه استفاده نکنید و آن را از طریق فتوکپی های مخصوص کوچک و استاندارد نمایید. در صورت اجبار، آن را طوری تا نمایید که از صفحات بیرون نزنند.

شماره گذاری

۱. شماره گذاری صفحات

صفحات « بسم الله الرحمن الرحيم »، « تقدیم » و « سپاسگزاری » شماره گذاری نمی شوند. صفحات « فهرست ها » به ترتیب حروف الفبای فارسی شماره گذاری خواهند شد. شماره گذاری صفحات باید در وسط و پایین صفحه انجام گیرد. متن اصلی پایان نامه به ترتیب اعداد فارسی شماره گذاری می گردند.

۲. شماره گذاری موضوع ها

موضوع های اصلی پایان نامه معمولاً چند فصل است و هر فصل نیز ممکن است به چند بخش تقسیم گردد. صفحه اول هر فصل باید از خط پنجم شروع شود. هر یک از بخشهای هر فصل با دو شماره که با خط تیره از یکدیگر جدا شده اند، مشخص می گردد. عدد سمت راست بیانگر شماره فصل و عدد سمت چپ شماره ترتیب بخش مورد نظر است. در صورتی که هر بخش دارای زیربخش باشد، شماره هر زیربخش در سمت چپ شماره مذکور قرار می گیرد؛ مثلاً ۲-۴-۳ یعنی زیربخش سوم از بخش چهارم فصل دوم.

۳. شماره گذاری تصاویر، جدول ها، نمودارها و نقشه ها

مانند روال قبلی است. مثلاً دهمین شکل در فصل سوم به صورت شکل ۳-۱۰ نوشته شود و یا سومین جدول در فصل دوم به صورت جدول ۲-۳ نوشته شود.

۴. شماره گذاری پیوست ها :

پیوست های پایان نامه با حروف الفبای فارسی نامگذاری می شوند. به عنوان مثال: « پیوست الف » تمامی شکلها و جدولهای موجود در هر پیوست، با توجه به پیوست مربوط شماره گذاری خواهند شد. به عنوان مثال : سومین جدول در پیوست « ب » به این صورت نوشته شود: جدول ب-۳.

۵. شماره گذاری روابط و فرمول ها

هر رابطه در متن پایان نامه با دو شماره که با خط فاصله از یکدیگر جدا می شوند، مشخص می گردد. عدد سمت راست بیانگر شماره فصل و عدد سمت چپ، شماره رابطه مورد نظر است. مثلاً هشتمین رابطه در فصل ششم به صورت (۶-۸) نوشته می شود.

نحوه نوشتن منابع و ارجاع دهی (مستند سازی) به آنها در متن :

- برای ارجاع دهی (مستند سازی) در داخل متن به دو صورت کلی زیر عمل می شود :

الف (منابع فارسی) : برای ارجاع خواننده به منابعی که در پایان نامه مورد استفاده قرار گرفته اند باید به آنها استناد کرد. نحوه مستند سازی (ارجاع دهی) می تواند به یکی از دو شکل زیر صورت گیرد:

۱ - نام نویسنده ای را که به مطلب او استناد شده درون متن می آورند و جلوی نام، سال انتشار کتاب یا مقاله را در پرانتز ذکر می کنند. مثال: احمدیان (۱۳۸۲) بیان می دارد که ...

۲ - می توان در پایان مطلب مورد استناد، نام نویسنده و سال انتشار را در پرانتز ذکر نمود. در این مورد باید بین نام نویسنده و تاریخ، علامت ویرگول قرار گیرد. مثال مورد توجه قرار داده است (احمدیان، ۱۳۸۲).

- در صورتیکه از عین کلمات نویسنده استفاده شود بایستی آنها را داخل نقل قول (" ") قرار داد و علاوه بر ذکر نام نویسنده و تاریخ ، شماره صفحه مورد استفاده را نیز قید نمود . مثال : روسو عقیده دارد دستها، پاها و چشم ها از اولین افرادی هستند که به انسان فلسفه می آموزند (رابینز ، ۱۹۹۱، ص ۳۹). اگر از منبعی برداشت کلی صورت گرفته نیازی به شماره صفحه نیست.

- در صورتیکه از کتاب ترجمه شده استفاده شود باید نام مولف و تاریخ نشر فارسی آن را ذکر نمود. مثال..... تجزیه و تحلیل نموده است (اسمیت ، ۱۳۸۵).

اگر از منبعی استفاده شود که دارای دو مولف است بایستی نام خانوادگی هردو را نوشت و پس از ویرگول تاریخ نشر را ذکر نمود. مثال بیان داشته است (حسینی نسب و علی اقدم، ۱۳۷۴)

- اگر نویسندگان کتاب و یا مقاله بیش از دوفرباشند لازم است در ارجاع دهی نام فامیل اولین فرد را نوشت و سپس از واژه " و دیگران " یا " و همکاران " استفاده نمود. مثال : ذاکری و دیگران (۱۳۸۷) معتقدند که..... .

در صورتیکه از یک منبع فارسی برای مرتبه دوم و به صورت متوالی در متن استفاده شود، روش زیررایج است. برای مثال بحث و بررسی نموده است (همان منبع، ص ۲۵).

اگر از مقالات و یا کتابهای فردی استفاده شود که در یک سال منتشر شده اند. بعد از ذکر تاریخ با الف، ب ... آنها را مشخص می کنند. مثال نمود (نامور، ۱۳۸۸ الف، ۳۴).

ب (منابع انگلیسی) :

- در صورتیکه از کتاب یا مقاله به زبان انگلیسی استفاده شود باید روش ارجاع دهی فارسی را رعایت کرد. هنگامیکه نویسنده یک یا دوفرباشند به صورت زیر عمل می شود:

برای مثال : یک نویسنده (Robbins , 1998)

دو نویسنده (Smith&Jones, 2007)

هنگامیکه کتاب یا مقاله به زبان اصلی، بیش از دو نفر باشند، فقط نام نویسنده اول ذکر و سپس از واژه et al استفاده شود.

برای مثال: (Polit et al, 2009)

در مواردی که یک منبع انگلیسی برای مرتبه دوم و ... به صورت متوالی در متن مورد استفاده قرار گیرد به صورت زیر عمل می شود:

برای مثال: (Ibid , 38)

(۲) منبع نویسی:

کلیه منابع مورد استفاده در متن پایان نامه (مستندسازیها)، به ترتیب حروف الفباء و با توجه به نام خانوادگی نویسنده اول (برای کتاب و مقاله) در آخر پایان نامه تنظیم می شوند (استفاده از شیوه APA در این مورد ضروری است). فهرست منابع فارسی و انگلیسی باید مجزا از هم نوشته شوند. نحوه تنظیم منابع بصورت های زیر خواهد بود:

- کتاب :

نام خانوادگی نویسنده(ها)، نام کوچک (سال انتشار کتاب)، عنوان کتاب، محل نشر: ناشر. باید توجه داشت که سطر اول (نام خانوادگی نویسنده) باید ۵ فاصله به طرف حاشیه باشد و سایر سطرها به گونه ای نوشته شوند که زیر نام خانوادگی نویسنده خالی بماند. عنوان کتاب با حروف درشت نوشته می شود. جلوی محل نشر (:) قرار می گیرد.

برای مثال:

منصوری، محمد. (۱۳۸۷). **روشهای تحقیق در علوم انسانی و تربیتی**، چاپ دوم. تهران: انتشارات پیام.

- مقاله :

نام خانوادگی نویسنده، نام کوچک (سال انتشار)، عنوان مقاله، نام مجله (شامل نام کامل مجله، شماره مسلسل، یافصل، شماره). شماره صفحات مقاله.

باید توجه داشت که در این حال باید نام مجله با حروف درشت نوشته شود.

مثال:

سلمانی ندوشن، ابراهیم. حسینی نسب، داود و شکرانه، فرهاد (۱۳۸۷). رابطه استفاده از مجلات الکترونیکی آبونمان شده دانشگاه علوم پزشکی تبریز با تعداد واحدهای درسی و مرتبه علمی اعضای هیات علمی. **مدیریت اطلاعات سلامت**. دوره پنجم، شماره اول، بهار و تابستان. صفحه ۲۷-۳۳.

- کتاب ترجمه شده :

نام خانوادگی نویسنده(ها)، نام کوچک (تاریخ نشر به فارسی). عنوان کتاب، ترجمه نام کوچک، نام خانوادگی مترجم. (تاریخ نشر منبع اصلی به انگلیسی). محل نشر: ناشر.

مثال: ریو، جان مارشال. (۱۳۷۶). **انگیزش و هیجان**. ترجمه یحیی سید محمدی (۱۹۹۳) تهران: نشر ویرایش

- پایان نامه :

نام خانوادگی صاحب پایان نامه، نام کوچک (تاریخ نشر). **عنوان پایان نامه**، پایان نامه کارشناسی ارشد (دکتری) رشته، دانشگاه

مثال: اصولی، محمد (۱۳۸۲). **بررسی رابطه ثبات مدیریت با بهره وری**. پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی. دانشگاه آزاد اسلامی تبریز.

- **کتاب الکترونیکی :**

نام خانوادگی، نام کوچک (سال نشر)، عنوان کتاب، محل نشر، ناشر، > نشانی دسترسی به سایت اینترنتی به طور کامل < [تاریخ مشاهده].

- **مقالات الکترونیکی :**

نام خانوادگی نویسنده (ها)، نام کوچک (سال انتشار)، عنوان مقاله، **نام نشریه**، دوره، شماره، ماه، صفحات > نشانی دسترسی به سایت اینترنتی به طور کامل < [تاریخ مشاهده].

- **پایان نامه الکترونیکی :**

نام خانوادگی، نام کوچک (تاریخ انتشار)، **عنوان پایان نامه**، مقطع تحصیلی، رشته، دانشگاه > نشانی دسترسی به سایت اینترنتی به طور کامل < [تاریخ مشاهده].

- **چکیده به زبان انگلیسی :**

در آخر پایان نامه، چکیده به زبان انگلیسی آورده می شود (حداکثر ۲۵۰ کلمه)

طرح انگلیسی پشت جلد

مطابق پیوست (ب) نوشته شود.

نکته قابل توجه:

- دانشجو موظف است علاوه بر نسخه چاپی از پایان نامه خود، سه نسخه الکترونیکی شامل متن کامل پایان نامه و کاملاً منطبق با نسخه چاپی نهایی مورد تایید داوران ، به امور پایان نامه های دانشگاه تحویل نماید.
- متن کامل پایان نامه بصورت یک فایل کامل در قالب فرمت Pdf و یک فایل کامل در قالب فرمت Word بر روی یک CD قرار گیرد (تنها دو فایل در یک CD).

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد ارومیه

دانشکده

پایان نامه برای دریافت درجه

رشته :

گرایش:

عنوان:

استاد راهنما:

دکتر -----

استاد مشاور:

دکتر -----

نگارش:

بهار ۱۳۹۱

**ISLAMIC AZAD UNIVERSITY
URMIA BRANCH
FACULTY OF
DEPARTMENT OF**

M.A. Thesis (TNR 14 Bold)

Major (TNR 14 Bold)

title (TNR 14 Bold)

----- **(TNR 18 Bold)**

supervisor: (TNR 14 Bold)
....., Ph.D. (TNR 16 Bold)

Advisor: (TNR 14 Bold)
....., Ph.D. (TNR 16 Bold)

By: (TNR 14 Bold)
..... (TNR 16 Bold)

..... (TNR 14 Bold)

month and years